

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/14526
GK=84

Sayı : 81109008 / 610- 77
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7/14526)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 03.01.2013 tarih ve 101014 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Ankara Milletvekili Sayın İzzet ÇETİN tarafından verilen 7/14526 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek : 1 Cevap (3 Sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN İZZET ÇETİN'İN 7/14526 ESAS NUMARALI
SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

İş teftişi hizmetinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi için faaliyetlerin sistemli bir şekilde planlanması ve uygulanması gerekmektedir.

İş teftişi konusunda iki temel yaklaşımdan bahsetmek mümkündür. Bunlardan birincisi tepkisel (reaktif) yaklaşım, diğeri önleyici (proaktif) yaklaşımdır. Tepkisel teftiş işçi şikâyetleri, bireysel iş uyuşmazlıkları, iş kazaları, meslek hastalıkları gibi olaylar neticesinde yapılan teftişlerdir. Önleyici teftiş ise, iş teftiş biriminin programlarına göre önlemeye yönelik yaptığı denetimlerdir. Önleyici denetimlerde esas olan, işyerlerinde iş kazası veya meslek hastalığı oluşmadan veya çalışma ilişkileriyle ilgili sorunlar ortaya çıkmadan gerekli tedbirleri aldırmasıdır.

İş teftişi politikası oluşturulurken önleyici teftişlere, tepkisel teftişlere oranla daha fazla yer vermek gerektiği hususu, çalışma barışının tesisinde, konunun bütün uzmanlarınca kabul edilen bir gerçektir.

Teknolojideki ve çalışma şartlarındaki değişimler teftiş yaklaşımında da yenilikleri zorunlu kılmıştır. Eski yaklaşımda ve uygulamalarda tanımlayıcı, esnek olmayan ve tepkisel teftiş modelleri uygulanırken, günümüzde yeni yaklaşım gereği esnek, sorumlulara karar alma serbestisi veren ve önleyici modeller benimsenmeye başlanmıştır.

Ancak, burada önemli olan husus çalışma hayatının izlenerek önceliklerin ortaya konulacağı bir teftiş politikası belirlenmesi ve uygulanmasıdır.

Bakanlığımız, son yıllarda teftiş politikasını gözden geçirmiş ve “Risk Esaslı”, “İşkolu veya Sektör Esaslı” ve “Alan Esaslı” teftiş politikalarını hayata geçirmiştir. Bu politikanın temel amacı, ilgili tüm tarafları harekete geçirmek, bilinç oluşturmaya ve güvenlik kültürünün gelişmesine katkı sağlamaktır.

Bakanlığımız yukarıda belirtilen politika çerçevesinde, iş kazası veya meslek hastalıklarının önlenmesi, sağlıklı ve güvenli işyeri ortamının sağlanması çabalarını daha etkili hale getirebilmek için sosyal tarafların da etkin katılımını sağlayacak teftiş programlarını yürütmektedir.

6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun “İşverenin genel yükümlülüğü” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“(1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.” denilmektedir.

Bu kapsamda, sağlıklı ve güvenli bir işyeri ortamına sahip olmanın yolu, “önleme kültürü”nün benimsenmesinden ve tüm ilgili tarafların işbirliğinden geçmektedir.

Bakanlığımızda iş sağlığı ve güvenliği yönünden 376, işin yürütümü yönünden de 325 olmak üzere toplam 701 iş müfettişi teftişe yetkili olup, ayrıca 239 iş sağlığı ve güvenliği, 119 işin yürütümü yönünden iş müfettişi yardımcısı ile birlikte toplam 959 iş müfettişi görev yapmaktadır. 2013 Ocak ayı itibarıyla iş müfettişi olarak İş Teftiş Grup Başkanlıklarından Adana'da 35, Ankara'da 225, Antalya'da 16, Bursa'da 51, Erzurum'da 2, İstanbul'da 76, İzmir'de 72, Malatya'da 14, Samsun'da 10, Zonguldak'ta da 7 kişi görev yapmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından müfettiş ve aktif olarak çalışan işçi sayıları konusunda şu oranlar yeterli görülmektedir; 1 müfettişe; sanayileşmiş ülkelerde 10.000 işçi, sanayileşmekte olan ülkelerde 15.000 işçi, geçiş ekonomilerinde 20.000 işçi, az gelişmiş ülkelerde ise 40.000 işçi karşılık gelmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütüncce, pek çok ülkede bu oranlara uyulmadığı tespiti de yapılmıştır. (ILO, 2006: 4).

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 2010 yılı istatistikliğinin "Tablo 1.1.1- SOSYAL GÜVENLİK KAPSAMI (5510 SAYILI KANUNUN 4-1/a, 4-1/b, 4-1/c MADDESİ KAPSAMINDA)" (4-1/a kapsamında) 10.575.935, (4-1/b kapsamında) 3.337.858 ve (4-1/c kapsamında) 2.282.511 çalışan olmak üzere toplam 16.196.304 çalışan bulunmaktadır. Bu rakamı iş müfettişi sayısına böldüğümüz zaman 1 iş müfettişine 16.888 işçi düşmektedir.

Tablo'da Türkiye geneli için hesaplanan kaza frekansı (FK), bir yılda çalışılan 1 milyon iş saati başına düşen kaza sayısını göstermektedir. Tablodan anlaşılabacağı üzere, son yıllarda ülkemizde iş güvenliği çalışmalarının etkinliğinin artırılması sonucunda meydana gelen iş kazası sayılarında önemli bir azalma olmuştur.

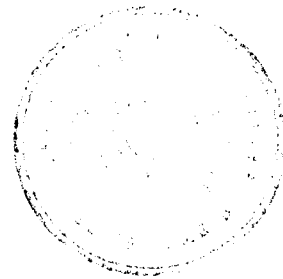
İşlem Yılı	Kaza Frekansı Değeri
2004	5,54
2005	4,27
2006	4,03
2007	3,61
2008	3,10
2009	2,76

Kaynak: Türkiye'deki İş Kazalarının Genel Görünümü ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması - 2011 - Hüseyin Ceylan, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Kırıkkale Üniversitesi

Uluslararası Çalışma Örgütü, Eurostat ve Sosyal Güvenlik Kurumu verilerinden çeşitli ülkeler için derlenen, iş kazası sonucu ölen çalışan sayıları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Türkiye	843	1096	1601	1044	866	1171	1454
Almanya	949	863	941	812	765	----	----
İtalya	----	918	938	----	----	----	----
Japonya	----	1514	1472	----	----	----	----
ABD	5764	5840	5657	5214	----	----	----

Kaynak: Türkiye'deki İş Kazalarının Genel Görünümü ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması - 2011 - Hüseyin Ceylan, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Kırıkkale Üniversitesi

İş Teftiş Kurulu Başkanlığınca 2007-2011 yılları arasında ülke çapında iş sağlığı ve güvenliği yönünden denetlenen işyeri sayıları ve uygulanan yaptırımlar aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

İşlem Yılı	Denetlenen İşyeri Sayısı	İdari Yaptırım Uygulanan İşyeri Sayısı	Durdurma-Kapatma Uygulanan İşyeri Sayısı	İşlem Yılı İçinde Toplam Uygulanan İdari Para Cezası
2007	27.500	2546	26	10.107.391 TL.
2008	23.494	2075	77	4.060.821 TL.
2009	19.709	2946	86	6.917.000 TL.
2010	17.284	1349	367	2.548.596 TL.
2011	15.902	1873	484	7.264.784 TL.

Bakanlığımız iş müfettişleri, 5690 sayılı Kanunla kabul edilen 81 sayılı Uluslararası Sanayi ve Ticarete İş Teftişi Hakkında Çalışma Sözleşmesi, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 ve 15'inci maddeleri ve 4857 sayılı İş Kanununun 91-97'nci maddeleri ile devlet adına teftiş ve denetim yapmaya yetkilendirilmişlerdir. İş müfettişleri yukarıda bahsedilen yasal düzenlemeler çerçevesinde görevlerini güvenli ve bağımsız olarak yerine getirmektedir.

2012 yılında sınavları yapılarak iş müfettişi yardımcısı olmaya hak kazanan 141 kişinin atama işlemleri devam etmekte olup, 2013 yılı için ise değerlendirme çalışmalarımız devam etmektedir.

